

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมนักศึกษาวิชาชีพครูเพื่อ พัฒนาความสามารถในการจัดประสบการณ์สร้างเสริม การตระหนักรู้ในตนเอง สำหรับเด็กปฐมวัย

Development of Training Course for Students Teacher to Develop the Ability
to Enhance the Experiences of Self Awareness for Kindergarten Children.

พิจิตรา ทีสุกะ*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมนักศึกษาวิชาชีพครูเพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดประสบการณ์สร้างเสริมการตระหนักรู้ในตนเอง สำหรับเด็กปฐมวัย การวิจัยจำแนกเป็น 4 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็น โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการตรวจสอบยืนยันโดยผู้เชี่ยวชาญ ระยะที่ 2 การออกแบบและพัฒนาหลักสูตร การนิยามมโนทัศน์สำคัญ กิจกรรมการฝึกอบรม และเครื่องมือประเมินที่ใช้ในการฝึกอบรม การศึกษานำร่องเพื่อปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมและมีความเป็นไปได้ก่อนนำหลักสูตรฝึกอบรมไปใช้ ระยะที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมด้วยแบบแผนการวิจัยเชิงทดลองขั้นพื้นฐาน (pre-experimental research) กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย กลุ่มแรกเป็นนักศึกษาวิชาชีพครู จำนวน 40 คน เป็นนักศึกษาวิชาชีพครูสาขาวิชาเอกการศึกษาปฐมวัย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 โดยใช้รูปแบบการทดลองแบบกลุ่มเดียวสอบก่อน-หลัง (one-group pretest-posttest design) ส่วนกลุ่มที่สองเป็นเด็กปฐมวัย อายุระหว่าง 3-4 ปี เป็นเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กที่นักศึกษาวิชาชีพครูปฏิบัติงานอยู่ รูปแบบการศึกษาพัฒนาการทดลองกลุ่มเดียว (the one-group time-series design research) ระยะที่ 4 การประเมินหลักสูตร โดยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยค่าสถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) แบบ dependent และการวิเคราะห์เนื้อหา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบทดสอบความรู้แบบประเมินความสามารถการเขียนแผนและจัดประสบการณ์ และแบบสอบถามความคิดเห็นนักศึกษาวิชาชีพครูที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม และแบบประเมินการตระหนักรู้ในตนเองของเด็กปฐมวัย

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาวิชาชีพครูมีบทบาทสำคัญในการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาการตระหนักรู้ในตนเอง
2. หลักสูตรฝึกอบรมประกอบด้วย หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ของหลักสูตรฝึกอบรม เนื้อหาสาระ และประสบการณ์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินการเรียนรู้ และประเมินผลหลักสูตร
3. ความรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครูหลังได้รับการฝึกอบรมมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเข้ารับการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. ความสามารถในการเขียนการจัดประสบการณ์ที่สร้างเสริมการตระหนักรู้ในตนเอง

* อาจารย์ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

ของนักศึกษาวิชาชีพครูอยู่ในระดับมาก

5. พัฒนาการการจัดประสบการณ์ที่สร้างเสริมการตระหนักรู้ในตนเอง ของนักศึกษาวิชาชีพครูอยู่ในระดับมาก

6. ความคิดเห็นของนักศึกษาวิชาชีพครู ที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมนักศึกษาวิชาชีพครูเพื่อพัฒนาการจัดประสบการณ์ที่สร้างเสริมการตระหนักรู้ในตนเองสำหรับเด็กปฐมวัย อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมนักศึกษาวิชาชีพครู, การตระหนักรู้ในตนเอง

Abstract

This research aims to develop training course for students teacher to develop the ability that enhance the experiences of self awareness for kindergarten children. The study was divided into four phases. Phase 1 included a study and analysis on relevant needs. Data were gathered from documents and related research which were checked for appropriateness and consistency by experts. Phase 2 comprised curriculum design and development to define the concept, activities, and curriculum assessment tools. A pilot study was conducted to improve appropriateness and possibilities before implementation of the curriculum. Phase 3 was a trial course in a form of pre-experimental research, using two groups of samples : The first group consisted of 40 education students majoring in Early Childhood Education in the second semester of 2012, using the one-group pretest-posttest design research format; the second group comprised 160 kindergarten children aged between 3–4 years old studying at Child Development Center, where the education students worked, using the one-group time-series design research format. Phase 4 was an assessment process by analyzing quantitative data using percentage, mean, standard deviation, dependent t-test, and qualitative content analysis. The research tools used in this study included 1. assessment tools, i.e., assessment of knowledge, evaluation of lesson plan writing, evaluation of experience provision, and questionnaires for opinions of education students towards the curriculum, and 2. assessment tools for kindergarten children development.

The results of the study were as follows :

1. Education students played an important role in supervising and monitoring the results from the training courses.
2. Training materials in the training course included principles and rationales, curriculum objectives, contents and learning experiences, teaching and learning activities, learning media, and evaluations and assessments of learning.
3. The results of the training curriculum showed that the knowledge of the students teacher gained after the training of a statistical significance level of .01.
4. There is a significantly high level of writing on experiences that enhance self awareness of teacher profession students.

5. The study shows a high level of arranging experiences that enhance self awareness of teacher profession students.

6. The opinions reviewed by teacher profession students toward the training course for teacher profession students to develop the arrangement of experiences that enhance self awareness for elementary children are at a high level.

Keyword : Development of Training Course for Students Teacher, Self Awareness

บทนำ

การจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษา เพื่อวางรากฐานชีวิตของเด็กไทยให้เจริญเติบโตอย่างสมบูรณ์ มีพัฒนาการสมวัยอย่างสมดุล ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา บนรากฐานความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยใช้กิจกรรมการกระตุ้นและส่งเสริมพัฒนาการของสมองอย่างเต็มที่ รวมทั้งเตรียมเด็กให้พร้อมที่จะเรียนรู้ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับที่สูงขึ้น อันจะนำไปสู่ความเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของประเทศต่อไป การศึกษาปฐมวัยมุ่งเน้นการพัฒนาเด็กบนพื้นฐานการอบรมเรียนรู้และส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติ และการพัฒนาการของเด็กแต่ละบุคคล ภายใต้บริบททางวัฒนธรรม อารยธรรม และวิถีชีวิต ซึ่งมีลักษณะเฉพาะและแตกต่างกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550 : 9)

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาการศึกษาปฐมวัย มุ่งเน้นการสร้างประสบการณ์ การเรียนรู้ซึ่งหมายถึง กระบวนการที่ทำให้เด็กได้รับรู้ มีทักษะปฏิบัติและเห็นในสิ่งต่างๆ ที่ครูต้องการให้รู้โดยจัดให้สอดคล้องกับลักษณะความใคร่รู้ ใคร่เรียนของเด็ก ได้สร้างเสริมประสบการณ์สัมพันธ์กับผู้อื่นและสร้างเสริมกิจกรรม เปิดโอกาสให้เด็กมีความชัดเจนในความรู้อะไร และทักษะที่ต้องการพัฒนา ลักษณะของการจัดประสบการณ์จะอยู่ในรูปกิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งกำหนดตามหน่วยประสบการณ์ที่สอดคล้องกับการพัฒนาความสามารถ ความต้องการ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก แต่ละหน่วยจะจัดประสบการณ์

จะครอบคลุมสาระตามหลักสูตร และจะประกอบด้วยกิจกรรมมากมายต่างกัน และที่สำคัญในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมต้องสามารถสร้างการเรียนรู้ได้จริงตามจุดประสงค์ที่ต้องการ การจัดประสบการณ์จึงเป็นแกนสำคัญของกระบวนการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย (Seefeldt and Babour, 1994 : 197-200, Wakefield, 1999 : 200 Morrison.2000:97) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัยจะไม่เจาะจงไปที่เนื้อหาวิชา แต่ขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่ผ่านการบูรณาการผ่านการกระทำหรือการเล่น เป็นประสบการณ์ตรงที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้และเสริมพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ สังคมและมีวุฒิภาวะ (กระทรวง ศึกษาธิการ, 2552 : 50 Rosser, 1998 : 20) ในทำนองเดียวกันหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กบนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ที่สนองต่อธรรมชาติ และพัฒนาการของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรักความเอื้ออาทรและความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม (กรมวิชาการ. 2546 : 1)

การศึกษาปฐมวัยนั้นต้องปลูกฝังและมุ่งเน้นให้เด็กมีคุณลักษณะที่จะเติบโตเป็นพลเมืองที่ดีในสังคม การเรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและผู้อื่นก็เป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ด้วยการจัดประสบการณ์การสอนให้ผู้เรียนรู้ว่าคนเรามีความแตกต่างกัน ในขณะที่เดียวกันก็สอนให้ตระหนักว่าคนเรามีความคล้ายคลึงกันและต่างต้องพึ่งพาอาศัยกัน

ซึ่งมีหลักการว่า “การที่จะให้ผู้เรียนเข้าใจผู้อื่น ก็จำเป็นต้องรู้จักตนเองก่อน” การปลูกฝังให้ผู้เรียนที่เป็นเด็กมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นตั้งแต่อยู่ในวัยเรียนจะมีผลต่อพฤติกรรมของเด็กไปตลอดชีวิต โดยสรุปแล้ว เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับความคิดเห็นและทัศนคติของส่วนรวมอย่างที่ยอมรับกัน เพราะจะช่วยให้เด็กเข้าใจคนที่มีความแตกต่าง ซึ่งการมีชีวิตอยู่ในสังคมนั้นสิ่งหนึ่งที่ต้องคำนึงถึงคือการสนับสนุนให้เด็ก สามารถประเมินตนเองได้ตามความเป็นจริง รู้จุดเด่นจุดด้อยของตนเอง มีความมั่นใจในตนเอง เชื่อมมั่นในความสามารถและเห็นคุณค่าของตนเอง ทางด้านการตระหนักรู้ด้านอารมณ์ตนเอง ทางด้านการประเมินตนเองได้อย่างถูกต้อง ทางด้านความมั่นใจในตนเอง ฉะนั้นเด็กทุกคน สามารถปรับตัวและดำรงชีวิตในสังคมทั้งปัจจุบันและอนาคต

การตระหนักรู้ในตนเอง เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งที่บุคคลจะต้องทำความเข้าใจและหาคำตอบว่าตรงส่วนไหนในความเป็นตนเองที่ยังไม่ตระหนัก ทั้งนี้ การตระหนักรู้ในตนเองจะทำให้บุคคลเข้าใจตนเอง และทำให้บุคคลสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับการศึกษาของนันทนา ธรรมบุศย์ (2540) ที่พบว่า การเข้าใจตนเอง และการยอมรับในตนเองเป็น สิ่งสำคัญมากในการพัฒนาตนเองที่ไม่รู้จักตนเองย่อมไม่อาจทราบได้ว่า ตนคือใคร ตนมีข้อดีข้อบกพร่องอย่างไร ตนมีบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบอะไรบ้าง ซึ่งจะเป็นอุปสรรคที่ขัดขวางไม่ให้บุคคลก้าวไปสู่ความเจริญก้าวหน้าและความสำเร็จของชีวิต ตรงกันข้ามกับผู้ที่รู้จักภาพของตนเองอย่างแท้จริง ย่อมสามารถกำหนดแนวทางของชีวิตให้อยู่ในทิศทางซึ่งมีความหมายตามที่ต้องการได้ นอกจากนี้การรู้จักตนเองยังช่วยให้บุคคลมองเห็นข้อบกพร่อง หรือจุดอ่อนของตนเองโดยเฉพาะถ้าบุคคลนั้นเป็นคนที่มีการยอมรับในตนเองด้วยแล้ว ก็จะมีคามเต็มใจมากยิ่งขึ้นที่จะปรับปรุงตนให้มีความเจริญงอกงามในทุกด้าน อีกทั้งสามารถช่วยให้บุคคลเรียนรู้ตนเอง อันจะนำไปสู่การพัฒนาสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น (เรียม ศรีทอง, 2540)

สามารถจัดการกับสิ่งต่าง ๆ และวางเป้าหมายในชีวิตได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่เหมาะสม

การให้บุคคลมีพฤติกรรมในทิศทางที่พึงปรารถนา จำเป็นที่จะต้องให้บุคคลเกิดตระหนักรู้ตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม และการที่บุคคลจะมีการรับรู้เกี่ยวกับตนเองได้นั้นจำเป็นที่จะต้องได้รับการเรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น การเรียนรู้ต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งอาจจะได้จากการได้เห็น ได้ยิน ได้ฟังจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ฯลฯ เมื่อบุคคลเกิดการรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจากแหล่งข้อมูลดังกล่าว ก็จะทำให้บุคคลเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เกิดความคิดรวบยอด ก่อให้เกิดความรู้ อันจะส่งผลถึงการตระหนักรู้ในตนเอง และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ไม่จำเป็นที่ปรารถนาได้ จากการศึกษาสรุปได้ว่าการตระหนักรู้ในตนเอง เป็นการรู้สึกสัมผัสเกี่ยวกับตนเอง บุคคลอื่น และสิ่งแวดล้อมในขณะนั้น คือ รู้ว่าตนเองกำลังคิดอะไรอยู่รู้สึกอย่างไร และทำอะไรกับตนเองกับผู้อื่นหรือสิ่งอื่น ในขณะนั้น ซึ่งเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา

การพัฒนา “การตระหนักรู้ในตนเอง” เป็นประโยชน์สำคัญยิ่งในการพัฒนาหลักสูตรนักศึกษาวิชาชีพครูมีความสำคัญอย่างมากที่จะส่งเสริมพัฒนาการ ด้านอารมณ์ – จิตใจ สำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งนักศึกษาวิชาชีพครูต้องมีความรู้ทั้งในเรื่องการออกแบบกิจกรรมตามสาระการเรียนรู้ การใช้สื่อเพื่อการเรียนการสอน และทักษะในการสร้างเสริมการตระหนักรู้ในตนเอง วิธีการพัฒนานักศึกษาวิชาชีพครูให้สามารถจัดประสบการณ์ สำหรับเด็กปฐมวัยนั้น สถานศึกษาและองค์กรที่เกี่ยวข้องต้องร่วมมือดำเนินงานไปพร้อม ๆ กัน โดยการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม และมีการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากความสำคัญและลักษณะการตระหนักรู้ในตนเอง ดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าการตระหนักรู้ใน

ตนเอง มีความสำคัญต่อบุคคล ช่วยให้บุคคลมีความรู้และความเข้าใจตนเองทั้งในด้านความคิด ความรู้สึก พฤติกรรม และยังช่วยให้บุคคลรู้จักข้อดี ข้อบกพร่องของตนเอง ซึ่งเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น ผู้วิจัยในฐานะอาจารย์สาขาหลักสูตรและนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการพัฒนาครูผู้สอน โดยเฉพาะสาขาวิชาเอกการศึกษาปฐมวัย จึงเห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องวิจัยและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพิ่มเติมให้กับนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยนครพนม เพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดประสบการณ์สร้างเสริมการตระหนักรู้ในตนเอง และเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะดังกล่าวให้กับผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมนักศึกษาวิชาชีพครูเพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดประสบการณ์สร้างเสริมการตระหนักรู้ในตนเองสำหรับเด็กปฐมวัย มีวัตถุประสงค์เฉพาะดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมนักศึกษาวิชาชีพครูเพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดประสบการณ์สร้างเสริมการตระหนักรู้ในตนเอง สำหรับเด็กปฐมวัย
2. เพื่อออกแบบและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมนักศึกษาวิชาชีพครูเพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดประสบการณ์สร้างเสริมการตระหนักรู้ในตนเอง สำหรับเด็กปฐมวัย
3. เพื่อทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมนักศึกษาวิชาชีพครูเพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดประสบการณ์สร้างเสริมการตระหนักรู้ในตนเอง สำหรับเด็กปฐมวัย
4. เพื่อประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรมนักศึกษาวิชาชีพครูเพื่อพัฒนาความสามารถในการจัด

ประสบการณ์สร้างเสริมการตระหนักรู้ในตนเอง สำหรับเด็กปฐมวัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 เปรียบเทียบความรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู ในเรื่อง การจัดประสบการณ์สร้างเสริมการตระหนักรู้ในตนเอง ก่อนและหลังการใช้หลักสูตรฝึกอบรม

4.2 ประเมินความสามารถของนักศึกษาวิชาชีพครูในการเขียนแผนจัดประสบการณ์สร้างเสริมการตระหนักรู้ในตนเอง

5. ศึกษาพัฒนาการการตระหนักรู้ในตนเองของเด็กปฐมวัย จากนักศึกษาวิชาชีพครูหลังได้รับการฝึกอบรม

6. ความคิดเห็นนักศึกษาวิชาชีพครูที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมนักศึกษาวิชาชีพครูเพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดประสบการณ์สร้างเสริมการตระหนักรู้ในตนเอง สำหรับเด็กปฐมวัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1.1.1 นักศึกษาวิชาชีพครู สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 4 กลุ่ม ๆ ละ 40 คนรวมทั้งสิ้น 160 คน

1.1.2 เด็กปฐมวัย อายุ 3-4 ปี กำลังเรียนอยู่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดนครพนม ที่นักศึกษาวิชาชีพครู 160 คนปฏิบัติงานอยู่ จำนวนแห่งละ 10 คนรวมทั้งสิ้น 1,600 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1.2.1 นักศึกษาวิชาชีพครูกับสาขาการศึกษาปฐมวัย คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 กลุ่มที่มีจำนวน 40 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างโดยอาศัยความน่าจะเป็นวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling)

1.2.2 เด็กปฐมวัย อายุ 3-4 ปี กำลังเรียนอยู่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดนครพนม ที่นักศึกษาวิชาชีพครู กลุ่ม 2 จำนวน 40 คนปฏิบัติงานอยู่ ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างโดยไม่อาศัยความน่าจะเป็น วิธีการแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยนักศึกษาวิชาชีพ 1 คนเลือกเด็กปฐมวัยอายุ 3-4 ปี จำนวน 10 คนรวมทั้งสิ้น 400 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมนักศึกษาวิชาชีพครูเพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดประสบการณ์สร้างเสริมการตระหนักรู้ในตนเอง สำหรับเด็กปฐมวัย ใช้แบบแผนการทดลองขั้นพื้นฐาน(pre-experimental design) แบบ one group pretest-posttest design (Tuckman, 1999 : 160)

ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วยตัวแปร 2 ประเภท คือ

2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

คือ การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูเพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดประสบการณ์สร้างเสริมการตระหนักรู้ในตนเอง

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

คือ

2.2.1 ความรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู

2.2.2 ความสามารถของนักศึกษาวิชาชีพครูในการเขียนแผนจัดประสบการณ์

2.2.3 พัฒนาการการตระหนักรู้ในตนเองของเด็กปฐมวัย

2.2.4 ความคิดเห็นของนักศึกษาวิชาชีพครูที่มีต่อการใช้หลักสูตรฝึกอบรม

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมนักศึกษาวิชาชีพครูเพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดประสบการณ์สร้างเสริมการตระหนักรู้ในตนเอง สำหรับ

เด็กปฐมวัย มีเนื้อหาดังต่อไปนี้

3.1 การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

3.1.1 แนวคิด หลักการจัดประสบการณ์

การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

3.1.2 การเขียนแผนการจัดประสบการณ์

3.2 การตระหนักรู้ในตนเอง

3.2.1 การตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง

3.2.2 การประเมินตนเองได้ถูกต้อง

3.2.3 ความมั่นใจในตนเอง

3.3 การวัดและการประเมินการตระหนักรู้ในตนเอง

4. ขอบเขตด้านระยะเวลาการศึกษาวิจัย

ระยะเวลาของแผนการดำเนินงานวิจัย เริ่มดำเนินการวิจัยและพัฒนาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 (ธันวาคม 2555 – มีนาคม 2556)

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมนักศึกษาวิชาชีพครูเพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดประสบการณ์สร้างเสริมการตระหนักรู้ในตนเอง สำหรับเด็กปฐมวัย ใช้วิธีดำเนินการวิจัยและพัฒนา 4 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 การวิจัย (Research: R)

การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Analysis: A)

ระยะที่ 2 การพัฒนา (Development: D)

การออกแบบและการพัฒนา (Design and Develop: D₁, D₂)

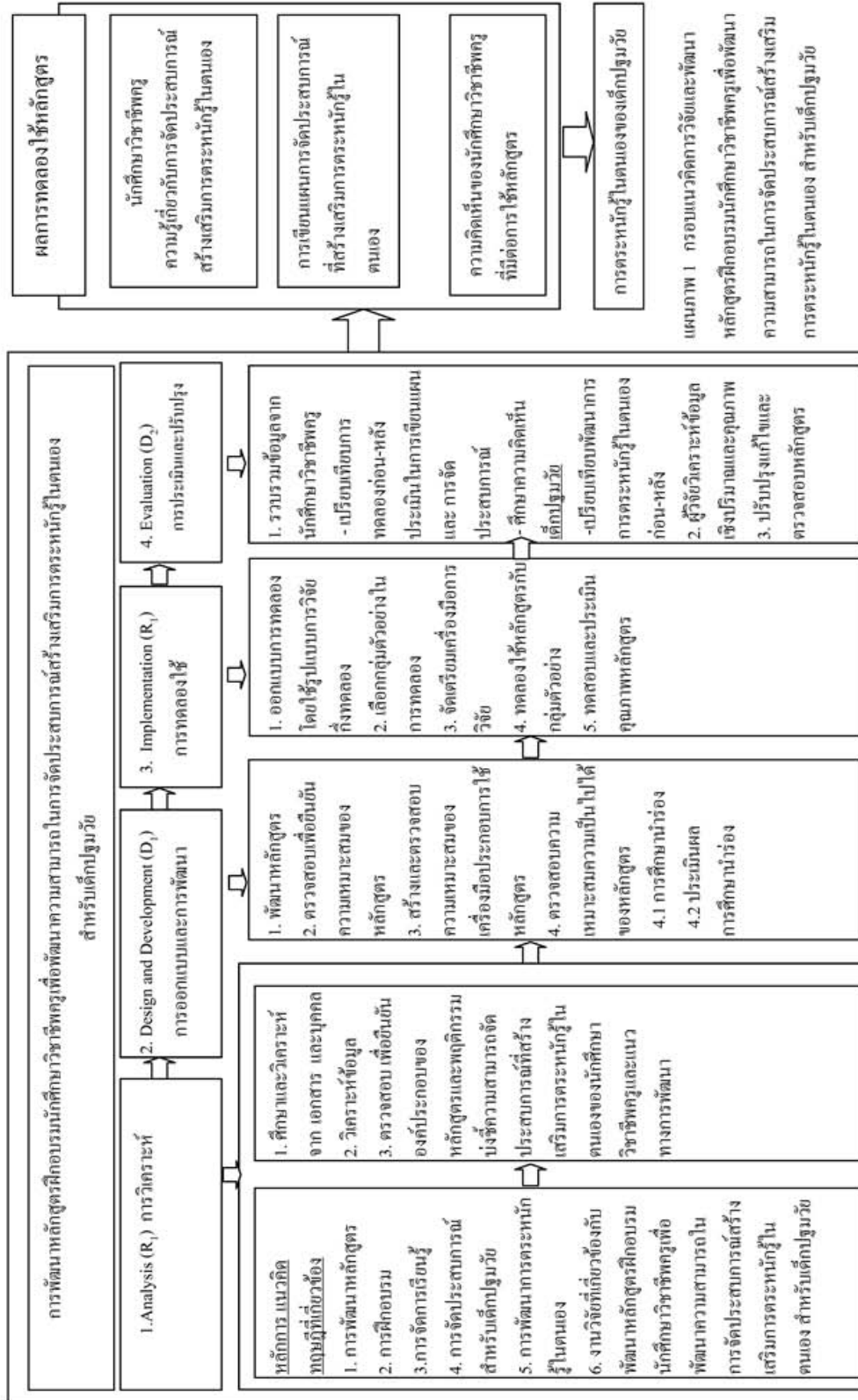
ระยะที่ 3 การวิจัย (Research: R)

การทดลองใช้หลักสูตร (Implementation: I)

ระยะที่ 4 การพัฒนา (Development: D)

การประเมินคุณภาพหลักสูตร (Evaluation: E) รายละเอียดระยะดำเนินการวิจัยเพื่อการพัฒนาหลักสูตรมี กรอบดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

กรอบแนวคิดการวิจัย

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมนักศึกษาวิชาชีพครูเพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดประสบการณ์สร้างเสริมการตระหนักรู้ในตนเอง สำหรับเด็กปฐมวัย มีผลการวิจัยที่น่าสนใจอภิปรายผล ดังนี้

1. การศึกษาความต้องการจำเป็นการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมนักศึกษาวิชาชีพครูเพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดประสบการณ์สร้างเสริมการตระหนักรู้ในตนเอง สำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า “หลักสูตร” คือ ประสบการณ์ที่จัดให้ผู้เรียน ที่เกิดจากการกำหนดมาตรฐานของเนื้อหาและมาตรฐานความสามารถของผู้เรียน (Content and performance standards) เพื่อนำไปสู่การพัฒนาแผนการเรียนการสอนที่ได้ผล องค์ประกอบสำคัญของหลักสูตรมี 4 ประการ คือ 1. การศึกษาความต้องการของผู้เรียน การวิเคราะห์สภาพความเปลี่ยนแปลงของสังคม ปรักษาการศึกษา และข้อมูลพื้นฐาน เพื่อนำข้อมูลเหล่านี้มากำหนดเป็นแนวทางในการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง หรือพัฒนาหลักสูตร ซึ่งขั้นตอนดังกล่าว เป็นการศึกษาสภาพทั่วไปก่อนการพัฒนาหลักสูตร 2. กำหนดหลักการ เป้าหมาย จุดประสงค์ของหลักสูตร การจัดเนื้อหา และประสบการณ์ กิจกรรมการเรียนการสอน แหล่งการเรียนรู้ ซึ่งจะเป็นกิจกรรมของการพัฒนาหลักสูตร 3. การนำไปใช้ 4. การวัดผลประเมินผล สอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของอารีย์ พรหมเล็ก (2553 : 199 - 200) กล่าวถึงความต้องการจำเป็นการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมนักศึกษาวิชาชีพครูเพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดประสบการณ์ที่เสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์สำหรับเด็กปฐมวัย พบว่านักศึกษาวิชาชีพครูมีความสำคัญอย่างมากที่จะส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ – จิตใจ สำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งนักศึกษาวิชาชีพครูต้องมีความรู้ทั้งในเรื่องการออกแบบกิจกรรมตามสาระการเรียนรู้ การใช้สื่อเพื่อการเรียนการสอน และทักษะในการเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ วิธีการพัฒนานักศึกษาวิชาชีพครูให้สามารถจัด

ประสบการณ์ที่เสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์สำหรับเด็กปฐมวัยนั้น สถานศึกษา และองค์กรที่เกี่ยวข้องต้องร่วมมือดำเนินงานไปพร้อมๆ กัน โดยการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม และมีการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม

การนำหลักสูตรไปใช้ คือการดำเนินงานและกิจกรรมต่างๆ ในอันที่จะทำให้หลักสูตรที่สร้างขึ้นดำเนินไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้บรรลุ ในแต่ละขั้นตอนในการนำหลักสูตรไปใช้ นับแต่การเตรียมหลักสูตรไปใช้ในด้านวิธีการ สื่อ การประเมินผล

การประเมินผลหลักสูตร ประเมิน 1. ด้านเอกสารหลักสูตร เพื่อตรวจสอบว่า จุดหมาย จุดประสงค์ โครงสร้าง เนื้อหาสาระ และวิธีการวัดและประเมินผล 2. ด้านการใช้หลักสูตรเพื่อตรวจสอบว่าหลักสูตรสามารถนำไปใช้ได้ดีกับสถานการณ์จริงเพียงใด 3. ด้านสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตรเพื่อตรวจสอบความสำเร็จของหลักสูตร 4. ด้านระบบหลักสูตร เพื่อตรวจสอบหลักสูตรในภาพรวมทั้งระบบ

2. การศึกษาองค์ประกอบหลักสูตร หลักสูตรฝึกอบรมนักศึกษาวิชาชีพครูเพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดประสบการณ์สร้างเสริมการตระหนักรู้ในตนเอง สำหรับเด็กปฐมวัย พบว่าหลักสูตรประกอบด้วย 1. การวิเคราะห์ความต้องการพัฒนาหลักสูตร 2. การกำหนดโครงสร้างและองค์ประกอบของหลักสูตรที่ประกอบด้วย 2.1 จุดหมายของหลักสูตร 2.2 เนื้อหาและประสบการณ์เรียนรู้ 2.3 กิจกรรมการเรียนการสอน 2.4 สื่อ วัสดุอุปกรณ์ และแหล่งการเรียนรู้ 2.5 การวัดประเมินผล 3. การนำหลักสูตรไปใช้ โดยดำเนินการตามแผนกิจกรรมการเรียนการสอน 4. การประเมินผลหลังการใช้หลักสูตร 5. การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร แต่เนื่องจากผู้วิจัยกำลังศึกษาการพัฒนาหลักสูตร ต้องการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรก่อนนำไปใช้จากผู้เชี่ยวชาญ และศึกษานำร่องเพื่อให้มั่นใจในประสิทธิภาพของหลักสูตรก่อนนำไปใช้จริง ดังนั้นผู้วิจัยดำเนินงานโดยใช้รูปแบบพัฒนาหลักสูตรฝึก

อบรม เพื่อพัฒนาการจัดประสบการณ์ที่เสริมสร้าง
การตระหนักรู้ในตนเอง สำหรับเด็กปฐมวัย ดังนี้
1. การวิเคราะห์ความต้องการพัฒนาหลักสูตร 2. การ
กำหนดโครงสร้างและองค์ประกอบของหลักสูตรที่
ประกอบด้วย 2.1 จุดหมายของหลักสูตร 2.2 เนื้อหา
และประสบการณ์การเรียนรู้ 2.3 กิจกรรมการเรียนรู้ 2.4 สื่อ วัสดุอุปกรณ์ และแหล่งการเรียนรู้ 2.5 การวัด
ผลประเมินผล 3. การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรก่อน
นำไปใช้ 3.1 การตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ
3.2 การตรวจสอบคุณภาพโดยศึกษานำร่อง
4. การนำหลักสูตรไปใช้ โดยดำเนินการตามแผน
กิจกรรมการเรียนการสอน 5. การประเมินผลหลังการ
ใช้หลักสูตร 6. การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร (Beauchamp
1981: 146, Taba 1992: 454, saylor and Alexander
1974:4)

**3. การประเมินความรู้ของนักศึกษา
วิชาชีพครู เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ที่สร้าง
เสริมการตระหนักรู้ในตนเอง** พบว่า ความรู้ก่อนและ
หลังการอบรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .01 โดยความรู้หลังอบรมสูงกว่าก่อนอบรม และ
มีความรู้ในระดับดี อภิปรายผล ได้ว่า หลักสูตรฝึก
อบรมนักศึกษาวิชาชีพครูเพื่อพัฒนาความสามารถใน
การจัดประสบการณ์สร้างเสริมการตระหนักรู้ในตนเอง
สำหรับเด็กปฐมวัย เป็นหลักสูตรที่มี 1.โครงสร้างและ
องค์ประกอบหลักสูตร 2. ความรู้ในการจัดประสบการณ์
การเขียนแผนการจัดประสบการณ์ การจัดประสบการณ์
สร้างเสริมการตระหนักรู้ในตนเอง 3. แนวทางการ
พัฒนาประสบการณ์สร้างเสริมการตระหนักรู้ในตนเอง
สำหรับเด็กปฐมวัย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ
ศิริวรรณ วณิชวัฒนวรชัย (2553 : 255) ที่กล่าวถึง
ผลการประเมินความรู้ความเข้าใจของครูในการใช้รูปแบบ
ซึ่งแสดงว่าครูมีความรู้ความเข้าใจในรูปแบบการ
จัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนา
ทักษะ สำหรับเด็กปฐมวัย โดยครูให้ความเห็นว่
ขั้นตอนของการสอนมีครบทุกขั้นตอนมีความชัดเจน

ทำให้การดำเนินงานตามรูปแบบเป็นไปตามขั้นตอน ส่งผล
ให้การพัฒนาทักษะโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
ประสบผลที่ตั้งไว้

**4. การประเมินความสามารถของ
นักศึกษาวิชาชีพครูในการเขียนแผนการจัด
ประสบการณ์ ที่สร้างเสริมการตระหนักรู้ในตนเอง**
พบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก อภิปรายผล
ได้ว่า วิธีเขียนแผนการจัดประสบการณ์สร้างเสริมการ
ตระหนักรู้ในตนเองให้กับเด็กปฐมวัย มีการแสดงขั้นตอน
การเขียนไว้อย่างเป็นลำดับขั้น มีการอภิปรายและ
ยกตัวอย่างวิธีเขียน ในแต่ละขั้นตอนอย่างชัดเจน กับ
รูปแบบการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ นอกจากนี้
ระหว่างใช้หลักสูตรตามแผนการฝึกอบรมที่ได้ฝึกทักษะ
การเขียนแผนการจัดประสบการณ์สร้างเสริมการ
ตระหนักรู้ในตนเอง ทั้ง 3 ด้าน ดังนี้ 1. การตระหนักรู้
ด้านอารมณ์ตนเอง 2. การประเมินตนเองได้ถูกต้อง
3. ความมั่นใจในตนเอง และการเขียนแผนการจัด
ประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้และฝึกทักษะจากหลักสูตร ซึ่งเป็น
แผนการจัดประสบการณ์ที่ผ่านการประเมิน
ในเบื้องต้นว่าเหมาะสม สามารถนำมาใช้ในการจัด
ประสบการณ์ได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของพัชรา
พุ่มพชาติ (2552 : 236) ที่กล่าวว่า ครูปฐมวัยมีความรู้
ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการจัดประสบการณ์
อยู่ในระดับดีมาก มีความสามารถในการเขียนแผน
การจัดประสบการณ์ และมีความสามารถในการจัด
ประสบการณ์ของครูปฐมวัยตามรูปแบบการจัด
ประสบการณ์ อยู่ในระดับมาก และมีความคิดเห็นของ
ครูปฐมวัยที่มีต่อรูปแบบการจัดประสบการณ์ มีความ
เหมาะสม และอยู่ในระดับมาก เนื่องจากเป็นรูปแบบ
การจัดประสบการณ์ที่แสดงแนวคิด กระบวนการจัด
ประสบการณ์ สื่อและการจัดสภาพแวดล้อม และการ
ประเมินที่ชัดเจน สามารถปฏิบัติได้ตามสภาพจริง

**5. การศึกษาพัฒนาการการตระหนักรู้ใน
ตนเองของเด็กปฐมวัย** พบว่า การตระหนักรู้ในตนเอง
ของเด็กปฐมวัย มีพัฒนาการสูงขึ้นเป็นลำดับ โดยที่หลัง

จากใช้แผนการจัดประสบการณ์แผนที่ 2 ถึงแผนที่ 5 แล้วเก็บข้อมูลการตระหนักรู้ในตนเอง มีค่า 16.14 17.34 30.81 และ 31.14 ตามลำดับ แสดงถึงการตระหนักรู้ในตนเองในระดับน้อยที่สุด และมีพัฒนาการการตระหนักรู้ในตนเอง ระดับมาก การที่ได้เก็บปฐมวัยมีพัฒนาการการตระหนักรู้ในตนเองอย่างต่อเนื่อง ส่วนหนึ่งที่สำคัญมาจากนักศึกษาวิชาชีพครูได้วางแผนและจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการตระหนักรู้ในตนเองสำหรับเด็กปฐมวัยได้ มีการปฏิบัติในระดับมาก สอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของสุกมล สพฤกษ์ศรี (2555 : 183) ที่ศึกษาวิจัยสรุปว่า ผลการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน นักเรียนมีพฤติกรรมด้านบวกของตนเองจากก่อนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง หลังการสอนในแผนจัดการเรียนรู้ที่ 5 ได้พัฒนาพฤติกรรมของตนเองในระดับมากที่สุด 5.1 การตระหนักรู้ด้านอารมณ์ตนเอง หมายถึง ความสามารถในการรับรู้ว่าขณะนี้ตนเองมีอารมณ์อย่างไร เช่น อิจฉา ริษยา รัก เป็นต้น มีสาเหตุมาจากอะไร สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้ว่าจะแสดงอารมณ์หรือพฤติกรรมอย่างไร และผลที่จะเกิดขึ้นจากการแสดงอารมณ์นั้น เช่น กำลังโกรธ ก็รับรู้ได้ถึงอารมณ์โกรธ รู้ว่าทำไมถึงโกรธ รู้ถึงอารมณ์โกรธที่เกิดขึ้น และมองเห็นถึงผลกระทบของอารมณ์โกรธ เป็นต้น 5.2 การประเมินตนเองได้อย่างถูกต้อง หมายถึง ความสามารถในการบอกจุดเด่น จุดด้อย ของตนเองได้ตามสภาพความเป็นจริง ไม่ปิดป้อง หรือหาข้อแก้ตัวให้กับตนเอง สามารถบอกระดับอารมณ์ของตนเอง เช่น อารมณ์โกรธ อารมณ์กลัว อารมณ์มีความสุข และอารมณ์เศร้าเสียใจได้ตามความเป็นจริงในแต่ละเหตุการณ์ เนื่องจากบางครั้งอารมณ์และความรู้สึกนั้นอาจไม่ใช่ยอมรับของสังคม เช่น ความรู้สึกอิจฉาริษยา หมนั่นได้ สะใจ เป็นต้น สามารถบอกข้อดีหรือข้อด้อยของตนเอง อันเป็นผลเนื่องมาจากอารมณ์ เช่น ฉันมักขี้บ่น หงุดหงิดง่าย ใคร ๆ ก็รำคาญ และเบื่อฉัน เป็นต้น และพร้อมที่จะมีการพัฒนาตนเอง เพื่อ

เพิ่มพลังแห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสามารถแสดงอารมณ์ขัน และมุมมองเกี่ยวกับตนเองได้ 5.3 ความมั่นใจในตนเอง หมายถึง การตระหนักในคุณค่าและความสามารถในการทำสิ่งต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จสามารถแสดงจุดยืนของตนเองได้ กล้ายืนยันถึงสิ่งที่แสดงถึงความถูกต้องได้ กล้าตัดสินใจ แม้ในท่ามกลางความกดดันความไม่แน่นอน และไม่ยอมแพ้ง่าย ๆ อุปสรรคหรือปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างง่าย ๆ เช่น ถ้ารู้ว่าเป็นคนขี้ใจอ่อนและจะใจอ่อนกับคนประเภทใดเป็นพิเศษ ก็จะสามารถวางแผนล่วงหน้าได้เพื่อไม่ให้ตัวเองต้องตกอยู่ในสถานการณ์คับขันเหล่านั้น หรือถ้าทราบว่าคุณสมบัติของตนเองไม่ได้ เมื่อตกอยู่ในสภาวะการจำเพาะบางอย่างก็สามารถวางแผน เพื่อหลีกเลี่ยงตัวเองจากสภาวะการจำเพาะนั้น ๆ ได้ล่วงหน้า ก่อนที่เหตุการณ์นั้น ๆ จะมาถึงตัว หรือป้องกันไม่ให้ตัวเองต้องเสี่ยงกับการต้องพบสถานการณ์นั้น นอกจากนี้เมื่อพบทวนอารมณ์ตนเองแล้ว ทำให้รู้ความสามารถของตนเอง รู้ว่าเป็นคนอย่างไร เก่งไม่เก่งเรื่องอะไร เมื่อได้ทำในสิ่งที่ชอบ มีความรู้สึกหรืออารมณ์เป็นเช่นไร มีความสามารถในการบริหารอารมณ์ได้ดีในระดับใด สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นรากฐานของการสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง (Goleman 1998)

6. การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาวิชาชีพครู ที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมนักศึกษาวิชาชีพครูเพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดประสบการณ์สร้างเสริมการตระหนักรู้ในตนเองสำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก อภิปรายผล ได้ว่า เป็นหลักสูตรที่มีคุณภาพระดับมาก เนื่องจากหลักสูตร พัฒนาด้วยกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R & D) ดังนี้ 1. การศึกษาความต้องการจำเป็น การวิเคราะห์สภาพความเปลี่ยนแปลงทางจิตวิทยาและสังคม 2. การกำหนดหลักการ เป้าหมาย จุดประสงค์ของหลักสูตร การจัดเนื้อหาและประสบการณ์ กิจกรรมการเรียนการสอน แหล่งการเรียนรู้ ซึ่งเป็นกิจกรรมของการพัฒนา

หลักสูตร 3. การนำไปใช้ 4. การวัดประเมินผล ด้าน
เอกสารหลักสูตร ด้านการใช้หลักสูตร การนำหลักสูตร
มาใช้ในการฝึกอบรม สอดคล้องกับงานวิจัยของอารีย์
พรหมเล็ก (2553 : 204) ที่นักศึกษาให้ความเห็นว่า
หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพ เนื่องจากหลักสูตร
ถูกพัฒนาด้วยกระบวนการวิจัยและพัฒนา

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย เรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม
นักศึกษาวิชาชีพครูเพื่อพัฒนาความสามารถใน
การจัดประสบการณ์สร้างเสริมการตระหนักรู้ในตนเอง
สำหรับเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

จากข้อมูลความต้องการจำเป็น แสดงให้เห็น
ว่า มีความจำเป็นที่ต้องสร้างเสริมความสามารถของ
นักศึกษาวิชาชีพครูให้มีความสามารถในการจัดประส
บการณ์สร้างเสริมการตระหนักรู้ในตนเอง อันเป็นพื้นฐาน
ของการเรียนรู้ร่วมกัน จากการเห็นคุณค่าตนเอง แล้วจะ
เห็นคุณค่าผู้อื่น ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษา สาขาการ
ศึกษาปฐมวัย ควรมีนโยบายสนับสนุนกิจกรรมเสริม
หลักสูตรด้านการจัดประสบการณ์สร้างเสริมการ
ตระหนักรู้ในตนเองอย่างต่อเนื่อง

ในประเด็นความรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู
ก่อนเข้ารับการอบรมมีค่าเฉลี่ย 14.85 ค่าส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน 2.28 หลังอบรมมีค่าเฉลี่ย 24.58 ค่าส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.61 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน
แสดงว่า หลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นช่วยให้ครูมีความ
รู้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ควรได้นำไปปรับใช้
ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนานักศึกษาวิชาชีพครูต่อไป

ข้อเสนอแนะในการนำสูตรไปใช้

1. สถานศึกษาที่ใช้หลักสูตรฝึกอบรม รูปแบบ
การพัฒนาความสามารถในการจัดประสบการณ์ที่
พัฒนาการตระหนักรู้ในตนเอง สำหรับเด็กปฐมวัย
จะต้องมีบุคลากรที่มีความรู้และประสบการณ์ และ
สิ่งสนับสนุน ที่ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถศึกษาและ

ทำความเข้าใจได้ง่าย รวมทั้งให้มีการกำหนดแนวทาง
การฝึกอบรมครูผู้สอนให้มีความสามารถในการจัด
กิจกรรม และเสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อการใช้หลักสูตรฝึก
อบรม

2. การเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง
ผู้ฝึกอบรมจะต้องมีความมุ่งมั่นในการแสวงหาและ
พัฒนาตนเอง มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจึงจะเป็นแรง
จูงใจให้ประสบความสำเร็จ ดังนั้นการนำหลักสูตรไปใช้
สอนต้องมีการกำหนดโครงงาน ภาระงาน ระดับ
คุณภาพงาน และแผนหรือปฏิทินในการกำกับติดตาม
เป็นระยะๆ อย่างใกล้ชิด อีกทั้งการชี้แนะ การให้รางวัล
หรือขวัญกำลังใจ เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาเรียนรู้ตามแผน
การเรียนรู้ที่วางไว้

3. การนำหลักสูตรไปใช้ มหาวิทยาลัยหรือ
สถานศึกษา ควรศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับ
หลักสูตรอย่างละเอียด ให้ครบทุกขั้นตอน และอาจมีการ
ขยายผลความรู้ไปสู่ นักศึกษาวิชาชีพครูหรือครูปฐมวัย
และควรจัดสื่อและสภาพแวดล้อมในการจัดประส
บการณ์ที่ปรับเปลี่ยนอย่างต่อเนื่องเพื่อกระตุ้นและสร้าง
แรงจูงใจกับนักศึกษาวิชาชีพครูหรือครูปฐมวัยเกิดการ
เรียนรู้และพัฒนาตนเองต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาวิจัยการนำเนื้อหาสาระ
และหรือรูปแบบการพัฒนาความสามารถในการจัด
ประสบการณ์ที่พัฒนาการตระหนักรู้ในตนเอง สำหรับ
เด็กปฐมวัย โดยเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรที่ใช้อยู่ใน
ปัจจุบัน

2. ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม รูปแบบการ
พัฒนาความสามารถในการจัดประสบการณ์ที่พัฒนาการ
ตระหนักรู้ในตนเอง สำหรับเด็กปฐมวัย อาจใช้แนวคิด
ทฤษฎีอื่นๆ ในการพัฒนารูปแบบสาขาวิชาอื่นได้

กิตติกรรมประกาศ

รายงานวิจัยฉบับนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจาก

คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม ประจำปีงบประมาณ 2556 ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อการสนับสนุนโครงการวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมนักศึกษาวิชาชีพครูเพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดประสบการณ์สร้างเสริมการตระหนักรู้ในตนเอง สำหรับเด็กปฐมวัย ที่เป็นแหล่งข้อมูลอันมีคุณค่ายิ่งต่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552).รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย อายุ 3 – 5 ปี สมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.

นันทนา ธรรมบุศย์. (2540).การเข้าใจตนเองและผู้อื่น. วารสารแนะแนว, 13(168), 19-23.

พัชรา พุ่มพชาติ. (2552).การพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย.วิทยานิพนธ์ปร.ด. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

มยุรี วิสุทราศัย. (2547).ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อการพัฒนารู้อยู่ในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2.วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

มารยาท สุจริตรกุล.(2547).ผลของการให้คำปรึกษาแบบเกสตัลท์ ต่อความตระหนักรู้ในตนเองของเด็กและ เยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา, บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยบูรพา.

เยาวนาถ เลาหบรรจง. (2545).ผลการจัดกิจกรรมการสอนแบบจิตปัญญาที่มีต่อความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย).กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

เรียม ศรีทอง. (2542). พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน. กรุงเทพฯ : เวิร์ดเวปเอดิเคชั่น. วิชาการ,กรม. (2546).คู่มือพัฒนาทักษะการดำเนินชีวิตระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550).แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษา ปฐมวัยสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สุวิมล สพฤกษ์ศรี. (2555).การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ และทักษะการอ่านวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ศิริวรรณ วณิชวัฒนวรชัย. (2552).การพัฒนาแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบผู้ปกครองมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมสำหรับนักเรียนปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

อารีย์ พรหมเล็ก. (2553).การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมนักศึกษาวิชาชีพครูเพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- Alexander, K.M. (2007). *Effects of Instruction in Creative Problem Solving on Cognition, Creativity and Satisfaction Among Ninth Grade Students in an Introduction to World Agricultural Science and Technology Course*. Texas: Teseas Teach University.
- Ross, A. O. (1992). *The sense of self: Research and theory*. New York: Springer.
- Tuckman, Bruce W. (1999). *Conducting Education Research*. New York : Harcourt Brace Jovanovich. Inc.
- Taba, H. (1962). *Curriculum development; Theory and practice*. New York: Harcourt, Brace and World.
- Beachamp, George A. (1981). *Curriculum theory* (4th ed.) Illinois : F.E. Peacock Publishers.